

Максим ШЕВЯКОВ

старший викладач кафедри
адміністративного права, процесу
та адміністративної діяльності

Катерина КАНДАУР

курсант факультету підготовки
фахівців для підрозділів кримінальної
поліції Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

**ДОТРИМАННЯ ПРАВ І СВОБОД ДІТЕЙ ПРАЦІВНИКАМИ
ПІДРОЗДІЛІВ ПРЕВЕНТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ЗОКРЕМА
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

У Загальній декларації прав людини 1948 р. закріплено принцип поваги до прав та свобод кожної людини. Це означає, що всі держави мають розглядати права та свободи людини як невід'ємні, недоторкані та безпосередньо діючі. Крім того, вони зобов'язані уникати будь-якої форми дискримінації на підставі статі, раси, мови, релігії та інших ознак. Також вони мають співпрацювати одна з одною в цій сфері [1].

Забезпечення правопорядку та дотримання законності, включно із захистом прав та свобод людини, здійснюється правоохоронними органами держави.

Сьогодні більшість країн прокладають шлях до створення правової держави. Згідно із сучасною концепцією правова держава має за мету забезпечити нормальне функціонування громадянського суспільства та гарантувати його життєдіяльність [2].

Громадський порядок тісно пов'язаний із іншою складовою громадянського суспільства – суспільною безпекою, котра охоплює відносини, пов'язані із запобіганням або уникненням загрози для життя, здоров'я та майна людей.

Громадська безпека враховує правила, що забезпечують безпеку руху транспорту та пішоходів, а також правила, що стосуються виконання будівельних і ремонтних робіт у громадських місцях. До цієї сфери також входять правила протипожежної безпеки, боротьби зі стихійними лихами, епідеміями та епізоотіями, а також правила використання об'єктів, що підпадають під ліцензійно-дозвільну систему, та інші відносини [4].

Інститути громадянського суспільства також можуть відігравати важливу роль у забезпеченні правопорядку та дотриманні встановлених правил. Проте головну відповідальність за це несе держава, зокрема її правоохоронні органи [3].

Поліція у своїй важливій місії забезпечення громадської безпеки

керується низкою принципів, що визначають її роль та відповідальність перед суспільством [3]. Серед таких принципів слід назвати: верховенство права, дотримання прав і свобод людини, законність, відкритість та прозорість, політичну нейтральність, взаємодію з населенням на основі партнерства, безперервність.

Однак щодо превентивної діяльності поліції важливо ці принципи розширити та конкретизувати. Що є особливо актуальним у контексті систем прав людини та міжнародного гуманітарного права, що доповнюють одна одну. Наприклад, обидві ці системи надають особливу увагу дітям, які можуть бути завербовані як військовослужбовці. Вони визнають необхідність спеціального захисту дітей, які опинилися в умовах збройних конфліктів [2].

Однією з важливих ініціатив у цьому контексті є Декларація про захист жінок і дітей у надзвичайних обставинах та під час збройних конфліктів, спрямована на забезпечення прав цивільного населення під час збройних конфліктів [4]. У цьому документі визнається, що діти занадто часто стають жертвами страждань унаслідок збройних конфліктів та подібних ситуацій.

На жаль, незважаючи на те, що зазначені міжнародні норми визнаються багатьма державами, проблема залишається невирішеною. За даними ЮНІСЕФ, понад 34 млн дітей в усьому світі живуть в умовах збройних конфліктів або надзвичайних ситуацій і не отримують необхідного захисту. Це особливо актуально для країн, де тривають конфлікти, таких як Ємен, Сирія та Демократична Республіка Конго. Україна також стикається з цією проблемою на Сході країни, де понад 500 тисяч дітей потребують невідкладного захисту та гуманітарної допомоги, включно з доступом до чистої питної води, безпечного середовища для навчання, якісної медичної допомоги та психосоціальної підтримки [3].

Забезпечення безпеки та захисту дітей як найвразливіших членів суспільства і дотримання міжнародних стандартів у цій сфері є важливою складовою роботи поліції в умовах збройних конфліктів і кризових ситуацій.

Слід зауважити, що у сфері міжнародного права захист прав дітей і підлітків охоплює широкий спектр міжнародних правових актів загального і регіонального характеру, що мають і обов'язкову юридичну силу, і рекомендаційну. Слід враховувати, що Україна є членом ООН із 1945 р. та ОБСЄ з 1992 р., а також членом Ради Європи з 1995 р. на регіональному рівні.

Зокрема, 05.10.2000 Україною була ратифікована Конвенція про заборону та негайні заходи щодо ліквідації найгірших форм дитячої праці № 182, що забороняє залучення дітей до 18 років до робіт, котрі можуть загрожувати їхньому здоров'ю, моральному та психологічному стану. Це і робота на небезпечних промислових об'єктах, і причетність до проституції, порнографії та торгівлі наркотиками.

Зважаючи на ситуацію на непідконтрольних територіях, держава може не мати змоги ефективно захищати основні права людини. Проте їй доведеться знаходити нові та ефективніші моделі правозахисної діяльності.

1. Безпалова О. І. Організація діяльності підрозділів ювенальної превенції : навч. посібник. Харків : ХНУВС, 2022. 45 с.
2. Європейська конвенція про здійснення прав дітей від 25.01.1996. Ратифікована із заявою Законом України від 03 серпня 2006 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_135#Text.
3. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19/conv#Text>.
4. Шевяков М. О. Профілактика національною поліцією правопорушень. *Правовий часопис Донбасу*. 2022. № 4(81). Ч. 1. С. 162–166.

Максим ШЕВЯКОВ

старший викладач кафедри
адміністративного права, процесу
та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Дмитро КОМАР

курсант факультету підготовки
фахівців для підрозділів кримінальної
поліції Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ЗАХИСТ ПРАВ ДІТЕЙ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Окреслена проблема не втрачає своєї актуальності через те, що велика кількість жителів України стикнулася з нею в умовах війни. Починаючи ще з 2014 р., багато людей були змушені покинути рідні домівки та шукати більш спокійну і безпечну територію. Таких осіб відповідно до законодавства визначають як тимчасово переміщених. Вони отримують допомогу від держави та міжнародних організацій. З 24 лютого 2022 р. триває повномасштабна війна, і через активні бойові дії з боку російських військових страждає населення всієї України.

Військовий конфлікт створює загрозу безпеці дітей, які можуть стати жертвами насильства, залишитися без сім'ї та дорослої підтримки. Захист їхньої безпеки та запобігання травмам і травматичним подіям стає надзвичайно важливим завданням. Діти, які знаходяться в зоні активних бойових дій, дуже часто піддаються ризику отримання фізичних травм. Вони можуть потребувати доступу до медичної допомоги та реабілітації. Уряд повинен забезпечити доступ до медичних служб та їх ефективне функціонування в умовах воєнного конфлікту.